

JAKUB POKRZYWNIAK

Zakaz otrzymywania przez ubezpieczającego oraz osoby reprezentujące ubezpieczającego wynagrodzenia lub innych korzyści w ubezpieczeniu na cudzy rachunek¹

Przepis art. 18 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej wprowadził zakaz wynagradzania ubezpieczającego oraz osób reprezentujących ubezpieczającego w ubezpieczeniu na cudzy rachunek, w szczególności w ubezpieczeniu grupowym, w związku z oferowaniem możliwości skorzystania z ochrony ubezpieczeniowej lub czynnościami związanymi z wykonywaniem umów ubezpieczenia. Przepis ten zrodził wiele wątpliwości w praktyce oraz stał się źródłem dyskusji w nauce prawa. Jego właściwa interpretacja wymaga uwzględnienia genezy tej regulacji prawnej, a w szczególności stanowisk prezentowanych przez Rzecznika Ubezpieczonych i Komisję Nadzoru Finansowego w okresie poprzedzającym uchwalenie wspomnianej ustawy, jak również przebiegu prac legislacyjnych. Dopiero przez pryzmat intencji leżących u podstaw tego przepisu możliwe jest dokonanie jego właściwej interpretacji. Celem deklarowanym przez prawodawcę było bowiem wyeliminowanie z praktyki obrotu rozwiązania polegającego na pobieraniu wynagrodzenia przez ubezpieczającego w sytuacji, w której faktyczna rola ubezpieczającego postrzegana mogłaby być jako zbliżona do roli pośrednika ubezpieczeniowego. Paradoksalnie jednak wprowadzenie w ustawie o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej art. 18 pozwala stawiać tezę, że prawodawca przesądził, iż praktyka wynagradzania ubezpieczającego w ubezpieczeniu grupowym nie pozwala sama przez się na kwalifikowanie jego działalności jako pośrednictwa ubezpieczeniowego. Gdyby tak bowiem było, do zakwestionowania tej praktyki wystarczyłyby obowiązujące już przepisy ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o pośrednictwie ubezpieczeniowym i nie byłaby potrzebna kolejna regulacja prawna powtarzająca zakaz wynikający ze wspomnianych przepisów.

Niniejszy artykuł stanowi również analizę kluczowych problemów interpretacyjnych powstających na gruncie art. 18, a w szczególności zagadnienia rozumienia „innych korzyści”, problemu związku „innych korzyści” z „czynnościami polegającymi na oferowaniu możliwości skorzystania z ochrony ubezpieczeniowej

lub z wykonywaniem umowy ubezpieczenia”, dopuszczalnością wypłacania kurtażu z tytułu umów ubezpieczenia grupowego brokerom ubezpieczeniowym, którzy pośredniczyli przy ich zawarciu, a także interpretacji wyjątków od zakazu wynikającego z art. 18 ust. 1 i 2 przewidzianego w ust. 3 tego artykułu.

Słowa kluczowe: ubezpieczenia grupowe, wynagrodzenie dla ubezpieczającego, pośrednictwo ubezpieczeniowe, konflikt interesów.

Prohibition of Fees and Other Benefits for Policyholders or Their Representatives in Insurance on Someone Else's Account

In accordance with Article 18 of the Insurance and Reinsurance Activity Act of 11 September 2015 ("IRAA"), which applies to insurance on someone else's account, and in particular to group/collective insurance, policyholders or their representatives may not be remunerated for offering insurance or for any activities related to the management of insurance policies. This regulation has given rise to practical difficulties and stirred discussions among legal scholars. To properly interpret it, we must take into account its origins, and in particular the position taken by the Financial Ombudsman and the financial services regulator prior to adoption of the IRAA, and in the course of legislative works on the IRAA. It will not be until the legislator's intent is so uncovered, that we will be able to appropriately construe the Act in question. The purpose declared by the lawmakers was to eliminate a practice whereby the insurance taker (policyholder) would receive a fee in circumstances that may actually amount to a relationship resembling that of insurance intermediation. Paradoxically, the introduction of Article 18 to the IRAA offers an arguable case for claiming that, by so doing, the lawmakers conclusively established that the practice of paying fees to insurance takers in collective insurance schemes is not sufficient grounds for treating the activity of insurance takers' as insurance intermediation. If the contrary conclusion was reached, the prohibitions laid down in the Insurance Intermediation Act of 22 May 2003 would be sufficient to challenge the practice and there would have been no need for another regulation re-establishing such prohibitions. This article also discusses key points regarding the interpretation of Article 18, including the meaning of the term "other benefits", the connection between "other benefits" and the "activities that involve offering insurance coverage or performance of insurance contracts", the admissibility of commission fees payable to insurance brokers taking part in collective insurance transactions, and the interpretation of the exception to the prohibitions set out in Article 18(1) and (2), which is established under Article 18(3).

Keywords: contract of collective insurance, fees for insurance takers, insurance mediation, conflict of interests.

DR HAB. JAKUB POKRZYWNIAK – Katedra Prawa Cywilnego, Handlowego i Ubezpieczeniowego, Wydział Prawa i Administracji, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu; radca prawny, partner w kancelarii WKB Wierciński, Kwieciński, Baehr